

T.B.M.M.
BARİŞ ve DEMOKRASİ PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Sayı: 2030
Tarih: 10.12.2012

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Çerkesce UNESCO'nun kaybolmakta olan diller atlasında risk altında olan diller grubunda yer almaktadır. Türkiye'de yaşayan Çerkesler dillerine ve kültürlerine sahip çıkmak, koruyup geliştirmek için anadilinde eğitim talep etmektedirler. Anadilinde eğitim, İnsan Hakları Evrensel Bildirgesinde, Çocuk Hakları Sözleşmesinde, Uluslararası Medeni ve Siyasal Haklar Paktında, UNESCO Sözleşmesinde, Ulusal Azınlıkların Korunması Hakkında Çerçeve Sözleşmesinde ve buna benzer birçok uluslararası metinde vurgulandığı temel bir haktır. Bu ülkede yaşayan farklı kültür ve dilleri konuşan halkların, bu temel haklarının hayata geçebilmesi, kaybolmakta olan dillerinin korunup geliştirilmesi için neler yapılması gerektiğinin belirlenmesi amacıyla Anayasa'nın 98'inci İç Tüzüğü'nün 104'üncü ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılması için gereğini arz ve teklif ederiz.

İdris BALUKEN

Grup Başkanvekili

GEREKÇE

Türkiye’de cumhuriyet tarihi boyunca tek millet, tek dil adına ne kadar yerel zenginlik varsa neredeyse hepsi itibarsızlaştırılıp ortadan kaldırılmaya çalışılmaktadır. Bu yaklaşım sonucu Türkiye’de başta Kürtçe olmak üzere Gürcüce, Hemşince, Lazca, Pontusça, Süryanice, Abazaca, Ermenice, Rumca, Arapça, Çeçence, Acemce, Mıhallemice, Pomakça gibi diller inkâr ve asimilasyon politikalarına maruz kamıştır. Türkiye’de konuşulan yaklaşık 36 dilin yarıdan fazlası yavaş yavaş yok olmaya başlamış durumdadır. Çünkü çoğu tamamen güçsüz bırakılmıştır. Bu dilleri, destekleyen akademik araştırma merkezleri, eğitim ve kullanım alanları yaratılmamış, hatta bildiğimiz gibi bu dillerin ezici çoğunluğu yok sayılmıştır.

Bu süreçte yok sayılan dillerden biri de Çerkesçedir. Cumhuriyet kurulmadan önce Çerkesçe eğitim veren okullar ile Çerkesçe yayınlanan yayınlar bulunmaktayken, cumhuriyetle birlikte bu faaliyetlerin hepsi yasaklandı. Uygulanan asimilasyon politikaları ile diğer farklı dil ve kültür grupları ile birlikte Çerkesler’de kendi dil ve kültürlerinden koparılmak istendi.

Çerkesce Türkiye’de yaşayan Kafkas halklarının dilidir. Bugün Türkiye’de yaklaşık 2-3 milyon gibi bir nüfusun ana dili Çerkescedir. Çerkesce Kafkas dilleri arasında çok önemli bir yer teşkil etmektedir. Fakat Çerkeslerin Türkiye’de uygulanan asimilasyon politikaları nedeni ile dillerini, kültürlerini geliştirip yeni nesillere aktarma imkânı oldukça daralmıştır. UNESCO’nun kaybolmakta olan diller atlasında Çerkesce üst sıralarda yer almaktadır. Bugün Türkiye’de yaşayan Çerkesler bu gidişe dur demekte ve anadillerinde eğitim talep etmektedirler. Dillerinin yok oluşuna seyirci kalmayacaklarını kendi kültür ve tarihlerine sahip çıkabilmenin temel koşulunun dillerine sahip çıkmak olduğunu vurgulamaktadırlar.

Başbakan kendi dönemlerinde inkâr ve asimilasyon politikalarının son bulduğunu söylüyor. Fakat kendi ülkesinde yok olmak üzere olan dillerin kendilerini koruyup geliştirmeleri yönünde en ufak bir adım bile atmıyor. Başta Anayasa olmak üzere bu ülkedeki farklı dilleri yasaklayan yasaların değiştirilmesi konusunda on yıldır iktidarda olmalarına rağmen hiçbir düzenleme yapılmamıştır. Bugün BM üyesi ülkelerden 113’ünde iki dilli ya da çok dilli eğitim yapılırken, bu ülkenin başbakanı “tek dili” ağzından düşürmüyor ve anadilinde eğitimi bir tehdit olarak algılıyor. Türkiye’de de yeni anayasa yazım süreci ile başlayan dillerin kullanılması önündeki engellerin kaldırılması umutları, AKP’nin Anayasa Komisyon Başkanı’nın anadilleri şeytana uyma olarak tanımlaması ile halkların talepleri dışındaki bir zemine doğru sürüklenmiştir. Anadilin bir hak olduğu ve siyasi mülahazalara tartışma konusu olarak malzeme edilemeyeceği dünyanın her tarafında kabul edilmektedir.

Anadilinde eğitim, İnsan Hakları Evrensel Bildirgesinde, Çocuk Hakları Sözleşmesinde, Uluslararası Medeni ve Siyasal Haklar Paktında, UNESCO Sözleşmesinde, Ulusal Azınlıkların Korunması Hakkında Çerçeve Sözleşmesinde ve buna benzer birçok uluslararası

metinde vurgulandığı temel bir haktır. Bu ülkede yaşayan farklı kültür ve dilleri konuşan halkların, bu temel haklarının hayata geçebilmesi, kaybolmakta olan dillerinin korunup geliştirilmesi için neler yapılması gerektiğinin belirlenmesi amacıyla bir meclis araştırması açılması oldukça elzemdir.